

SERMO IX.

De Verbis Domini: *Cum videritis abominationem*, etc.
Matth. xxiv, 19.

Hic sermo qui assumitur ex Bibl. Laur. plut. xvii, cod. xl, fol. 17, in pluribus concordat cum num. 28 Enarrationis in Psalm. xxxix. Hinc primo visus fuerat expungendus; sed utrumque attentius legenti talia apparuere discrimina, et quidem maximi momenti, ut stampis mandandus videretur: 1° ut demonstraretur textus Benedictinorum non semper esse sine gravissimis mendis; 2° ut confutaretur una ex præcipuis objectionibus eorum qui nostrum volumen primum impugnarunt, et qui contenderunt vocem imprægnare arguere recentiore ætate, quamvis in hoc sermone, sicut et in Benedictinorum editione sæpe sæpius replicetur. Quæ desunt in editis, fuerunt italicis distincta. Hunc ponas post sermonem Maurinensem xci, si velis supponere sanctum doctorem bis de eodem textu verba fecisse, vel linguas in suo loco, si malueris.

SYNOPSIS.

I. Tribulationum necessitas. II. Anima fit prægnans cupiditate; quod exemplo explicatur. III. Talibus timenda iudicii pena. IV. Exhortatio ad bene vivendum. V. Deus in promissionibus fidelis est.

I. *Discere et intelligere debemus, fratres charissimi,*

quia Christiano (1), dum in hoc corpore vivit, tribulatio deesse non poterit; sic enim nos, sicut audistis, contestatur Apostolus dicens: « Omnes qui pie volunt » vivere in Christo, persecutionem patiuntur¹. » Et iterum: « Per multas tribulationes oportet nos intrare » in regnum cælorum². » Venturi sunt dies (2) tribulationis, et malarum (3) tribulationum; venturi sunt, sicut dicit Scriptura; et quantum accedunt dies, augentur tribulationes. Nemo sibi promittat, quod Evangelium non promittit (4). Quomodo enim, appropinquante fine mundi, sicut dicit Evangelium: « Abundavit iniquitas, refrigescit charitas³, » sic propter iniquitates nunquam deerit adversitas. Opus est, ut animum nostrum non solum ad pœnitentiam præparemus... (5). Fratres mei, obsecro vos, attendite Scripturas sanctas (6); si aliquid dixerunt, necesse est et usque in finem sic fiat, quemadmodum dixerunt (7). Non vobis promittunt Scripturæ, nostro (8) in hoc sæculo, nisi tribulationes, pressuras, angustias, augmenta dolorum, abundantiam tentationum, sicut et ipse Dominus in Evangelio dicit: « In mundo pressuram habebitis⁴. » Et iterum: « Mundus gaudebit, et vos tristes eritis, sed tristitia » vestra vertetur in gaudium⁵. »

II. Ad ista præcipue nos paremus, ne imparati deficiamus. De ipsis enim tribulationibus, cum Evange-

¹ 2 Tim. iii, 12. — ² Act. xiv, 21. — ³ Matth. xxiv, 12. — ⁴ Joan. xvi, 33. — ⁵ Ibid. 20.

(1) Cod. male *Christianus*. — (2) Edit. *venient*; et sic postea. — (3) *Iid. majorum*. — (4) *Iid. male promittat*. — (5) *Desunt quædam*. — (6) *Edit. nostras*. — (7) *Iid. si aliquid fefellerunt, si aliquid dixerunt, et aliter accidit quam dixerunt: necesse est, etc.* — (8) *Iid. Scripturæ nostræ, in hoc sæculo*.

lium legeretur, audistis : « Væ prægnantibus et (1) » nutrientibus¹. » Prægnantes sunt, qui in (2) spe intumescunt, nutrientes autem, id est, lactantes, qui jam adepti sunt quod concupierant. Etenim mulier prægnans in spe tumet filii, nondum videt filium : quæ autem jam lactat, amplectitur quod sperabat. *Prægnans est qui res alienas concupiscit; nutriens est qui jam rapuit quod concupierat. Et ut hoc apertius etiam simplices intelligere possint, aliquam similitudinem proponamus. Concupiscit aliquis villam alienam, et dicit (3): Bona est ista villa vicini mei; o si mea esset! o si (4) adjungerem illam, et facerem de isto fundo et de illo unitatem! Amat et avaritia unitatem; quod amat bonum est, sed uti (5) amandum sit, nescit. Forte dives est vicinus ille, qui habet villam bonam, et suspicatur quod illam non possit tollere, quia potens est homo, et prævalet se contra illum defendere; nec concupiscit, nec imprægnatur; nihil sperans, non concupiscit (6); non est prægnans animo (7). Si vero juxta, aliquis vicinus sit pauper, qui vel in necessitate positus est, ut possit vendere, vel potest opprimi (8), ut cogatur vendere, injicitur oculus; sperat se posse tollere aut villam (9), aut coloniam vicini pauperis (10), et mittit illi aliquas tribulationes, verbi gratia*

¹ Math. xxiv, 19.

(1) Edit. *mammantibus*, et sic deinde. Postea addunt *modo audistis; prægnantes*, etc. — (2) Deest in Edit. in. — (3) Hæc quæ desunt in Edit., videntur necessaria ad sententiæ integritatem. Hi solum habent: *Ergo similitudinem verbi gratia ponamus: Bona*, etc. — (4) Hæc duo verba non leguntur in Edit., sed habentur in variantibus ad calcem tomi iv Benedictinorum. — (5) Edit. *male ubi*. — (6) Iid. *Ecce concupivit villam proximi; sed iste proximus dives est, non indigens; habens honorem, habens etiam potentiam a cujus forte etiam potentia tibi metuendum sit, non de illius fundo aliquid sperandum; nihil sperans, non concipit*, etc. — (7) Iid. *anima*. — (8) Iid. *premi potest*. — (9) Iid. *speratur villa*. — (10) Iid. *adipisci villulam aut possessionem vicini*, etc.

agit secretius apud eos qui possunt, ut illum exactores (aut) (1) afflictum in aliqua publica administratione constringant, ex quibus contractis debitis multis, necesse habeat infelix vendere casellam, unde aut ipse aut filii sui sustentabantur. Necessitate ergo compulsus venit ad illum per cujus malitiam (2) premitur et affligitur, et nesciens quod ipsius immissione hoc patitur, dicit ad eum (3): Da mihi, domine (4) paucos solidos; patior necessitatem; urgeor a creditore. Et ille: Non habeo modo in manibus (5). Ideo se dicit in manibus non habere, ut ille, oppressus calumnia, necesse habeat vendere. Denique cum ei dixerit (6) quod pro nimia afflictione sua compellatur distrahere, statim ille respondit: Etsi non habeo propriam pecuniam, undecumque studeo mutuare, ut tibi amico meo subveniam; et si ita necesse est, etiam argentum meum distraho, ne tu injuriam patiaris. Quando beneficium petebat, professus est penitus non habere; at ubi dicit quod possessionem suam venderet, quasi amico subvenire se dixit. Et cum eum ad hanc necessitatem adduxerit, dicit illi, ut venditionem facere debeat, et casellæ (7), pro qua prius verbi gratia forte centum solidos offerebat, ut eum opprimi videt (8), nec medietatem pretii dare acquiescit.

(1) Vox aut videtur abundare. — (2) Cod. *male notitiam*. — (3) Edit. horum loco habent: *Et cum patitur iste pauper necessitatem, venit ad ditiores vicinum suum, cui forte obsequi solet, cui deferre, cui venienti assurgere, quem inclinato capite salutare: Da mihi*, etc. — (4) Iid. *rogo te*, et deinde non habent hæc verba *paucos solidos*. — (5) Iid. sic finiunt ex abrupto per hæc verba: *Si vellet vendere, haberet*; et nullam inde deducunt consequentiam; unde arguitur evidens lacuna, quæ in nostro cod. partim suppletur. Variantes ad calcem edit. Benedictinæ legunt: *Velit nolit, vendere habet*; sed non melior sequela. — (6) Cod. *male dixit at*. — (7) Id. *casellam*. — (8) Id. *male vide*.

III. *Istis enim talibus, sicut supra jam dictum est, Evangelista proclamat: « Væ prægnantibus et » nutrientibus; » istis enim vae erit in die iudicii, et ab auditu malo non poterunt liberari, sed audituri sunt: « Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus; quia (1) » esurivi et non dedistis mihi manducare; sitivi et non » dedistis mihi bibere¹. » Hoc loco attendat Charitas vestra diligenter: si in ignem mittitur qui non dedit rem propriam, putas, ubi mittendus est, qui invasit alienam? Si cum diabolo ardere habet, qui nudum non vestivit, putas, ubi arsurus est qui expoliavit? Et ideo quotiescumque vobis evangelica lectio recitata fuerit, in qua dicit: « Væ prægnantibus et nutrientibus in illis diebus², » non hoc de mulieribus legitimos viros habentibus credite. Quid enim mali fecit mulier, quæ de proprio marito concepit? Quare illi in die iudicii male erit, quæ hoc fecit quod Deus jussit? Non ergo de mulieribus quæ juste concipiunt et pariunt, hoc credendum est, sed de illis, quos supra diximus, qui injuste concipiendo rem alienam, imprægnati esse videntur. De quibus scriptum esse legimus: « Concepit dolorem et peperit iniquitatem³. » Omnis enim concipit, nec ullus potest esse sine conceptu; sed alii concipiunt de Christo, alii de diabolo. Sicut enim de illis, qui a diabolo concipiunt, dicitur: « Concepit dolorem et peperit iniquitatem, » ita et de illis, qui a Spiritu sancto concipiunt, scriptum est: « A timore tuo in utero concepimus et peperimus Spiritum salutis tuæ⁴. »*

¹ Matth. xxv, 41, 42. — ² Id. xxiv, 19. — ³ Psal. vii, 16. — ⁴ Isai. xxvi, 18.

(1) Cod. male qui.

IV. *Hæc enim quæ diximus, fratres charissimi, qui diligenter attendit supradicta mala aut fuisse in se, aut forsitan adhuc esse cognoscit, cito corrigat; non enim nocent mala præterita, si non placent; adhuc enim pœnitendi est (1) et corrigendi locus; nondum facta est illa disjunctio aliorum ad sinistram, aliorum ad dexteram (2); nondum ad (3) inferos sumus, ubi est (4) dives ille sitiens et stillam desiderans. Audiamus, dum vivimus, corrigamur. Non concupiscamus (5) res alienas, et imprægnati non tumeamus, nec velimus pervenire (6) ad illas, et eos adipiscendo tanquam filios osculemur. Quando enim concupiscit aliquis rem alienam, sicut jam dictum est, anima sua quasi concipisse videtur; si vero quod concupiscit, per aliquam calliditatem aut nequitiam potuerit obtinere, quasi natum filium osculari ac mittere (7) cognoscitur. Ergo non sic amemus ista terrena, fratres, ut perdamus cœlestia (8). Mutandum est cor; non hic habitemus jam corde (9); mala regio est amor mundi (10); sufficiat quod hic in carne esse videamur. Audiamus Apostolum dicentem: « Si resurrexistis cum Christo (11), quæ*

(1) Horum omnium loco solummodo legitur in Edit. sine concatenatione cum præcedentibus: *Agnosce hoc; fuerunt in nobis, jam non sint in nobis. Nonne hesterno vivimus, et hodie vivimus? est corrigendi, etc.* — (2) Edit. ponunt dexteram ante sinistram. — (3) Id. apud. — (4) Id. male fuit. — (5) Id. speremus, minus bene. — (6) Id. male perveniamus. — (7) Forte premere. — (8) Horum loco habent solummodo Edit.: *Væ enim prægnantibus et mammantibus illis diebus. Mutandum est cor; levandum est cor; non hic, etc.* — (9) Edit. habitandum corde. — (10) Desunt in Edit. hæc verba amor mundi. Deinde habent: *Sufficiat quod adhuc in carne hic eis necesse est; quod non est necesse, non fiat: sufficiat diei malitia sua; sursum corde habitemus. Si resurrexistis, etc.* — (11) Id. addunt: *Dicit fidelibus, corpus et sanguinem Domini accipientibus dicit, et deinde totus textus refertur usque ad finem versus tertii.*

» sursum sunt quærite, non quæ super terram⁴. » Non apparet, quod nobis (1) promissum est; jam enim paratum est, sed non videtur (2). Concupiscendo imprægnari vis; hinc et imprægnare; *concupisce vitam æternam, ad quam vitam te invitat Deus*; ipsa sit spes tua; certus erit partus tuus; non erit abortus (3); non temporaliter amplecteris, quod pepereris, sed in æternum possidebitur (4). *Quod enim promissum est, sine dubio dandum est; sed adhuc retro est* (5); non dabitur (6) modo, sed dabitur postea.

V. *Videte quanta jam dicta* (7) *sunt, fratres; quis illa vel numerare prævalet* (8)? *De omnibus enim rebus, quæ nobis in Scripturis divinis promissa sunt, una tantummodo remansit; Deus enim qui vobis in tantis rebus verum dixit, unus* (9) *non fallit.* Scriptum est de Ecclesia, et videtur, quia est; scriptum est de idolis, quia non erunt, et videtur, quia non sunt. Scriptum est quia perdituri erant (10) Judæi regnum, et videtur (11); scriptum est de die judicii; scriptum est et de præmiis sanctorum (12), et de pœna malorum (13). *Nemo se circumveniat, fratres; quomodo illa omnia*

1
(1) Edit. *vobis*. — (2) *Iid. non videtis*. Deinde deest vox *concupiscendo*, et particula *et*. — (3) *Iid. abortivus*. — (4) *Iid. non temporalis; amplecteris quod pepereris in æternum*. — (5) *Iid. horum loco habent sine sensu, ita ut Benedictini cum annotatione vocem aliquam supponere coacti fuerint: Sic enim per Isaïam dicitur: Concepimus et parturivimus spiritum salutis. Ergo retro est, et non datur modo, sed dabitur; ubi videndum est textum Isaïæ non esse in loco suo positum, et consequentiam esse falsam ergo retro est.* Unde Benedictini in nota: « Forte *paratum*. » Omnia autem quadrant et optime connectuntur in nostra versione. — (6) *Cod. male dabitur*. — (7) *Edit. data*. — (8) *Iid. quis illam numerat secundum Scripturas?* — (9) *Cod. una*. — (10) *Id. male erunt*. — (11) *Edit. addunt: Ibi scriptum est de hæreticis, quia futuri erant, et videtur; ibi, etc.* — (12) *Iid. de premio bonorum*. — (13) *Cætera penitus differunt.*

SERMO X, DE VERBIS EVANGELII SEC. MATTHÆUM. 49
venerunt, quæ promissa sunt, et dies judicii, et malorum pœna, et justorum præmia, sine ulla dubitatione ventura sunt. Et ideo unusquisque nostrum dum licet, et cum Dei adjutorio in potestate nostra consistit, et peccata vitare, et (1) *quod bonum est exercere contendat; ut cum ille dies terribilis et metuendus advenit, non cum impiis et peccatoribus perenni incendio concremetur, sed cum justis et Deum timentibus, pervenire ad æternum præmium mereatur; quod ipse præstare dignetur cui est honor et imperium in sæcula sæculorum. Amen* (2).

SERMO X.

De Verbis Evangelii secundum Matthæum: *Cum venerit Filius hominis in majestate sua, et omnes Angeli cum eo, tunc sedebit in sede majestatis suæ, et congregabuntur ante eum omnes gentes, etc.* Matth. xxv, 31, 32.

Prodit hic sermo ex pluribus erutus codicibus, nempe 1º ex Bibl. Laur., Plut. xvii, cod. xxxvi, fol. 67 b; 2º ex ejusdem Bibl. eodem Plut., cod. xxxviii, fol. 133; 3º ex eodem Plut., cod. xl, fol. 137; 4º ex eodem Plut. cod. xlii, fol. 141; 5º denique ex Bibl. Ædil. cod. cxlii, fol. 44.

(1) *Et deest in Cod., sed sensu requiritur.* — (2) *Ex ejus lectione sermonis mihi clare videtur, vel sanctum Augustinum duabus vicibus de eadem re cum aliquo discrimine disseruisse, quod probabilissimum est ipsi sæpius evenisse; aut duos notarios, plus vel minus peritos, eundem sermonem cum variantibus quibusdam accepisse, dum loqueretur; unde unum facile potest ex altero corrigi et emendari.*

Legitur ubique cum nomine sancti Augustini, cui nullatenus repugnat sive quoad doctrinam, sive quoad stylum. Locus ejus post sermonem Maurinensem XCIV.

SYNOPSIS.

I. Eleemosynæ præceptum ex verbis judicii deductum. II. Eleemosyna facienda ad promerendum cælum. III. Bonum fœnus eleemosyna.

I. AUDIVIMUS, fratres charissimi, cum sanctum (1) Evangelium legeretur, terribilem simul et desiderabilem vocem, metuendam pariter et desiderandam Domini nostri sententiam. Terribilis enim est propter illud quod dixit: « Discedite a me, maledicti in ignem æternum¹; » desiderabilis propter illud quod ait: « Venite, benedicti » Patris mei, percipite regnum². » Quis enim, audita hac voce, non contremiscat et gaudeat? Gaudeat quidem, quia Christus Christianis servis suis dignatur promittere regnum; contremiscat, quia peccatoribus ignem minatur æternum. Rogo vos, fratres, ut lectionem istam attento corde, et sensu semper vigilantissimo audiatis, et quia nec laboriosa est ad parandum (2), semper illam memoriter teneatis, et virtutem illius assidue cogitatis. Qui enim istam lectionem diligenter attendit, etiamsi reliquas Scripturas legere non potuerit, ad omne opus bonum faciendum, et ad omne malum fugiendum ista lectio potest sola sufficere. Attendite ergo, fratres, et videte quid sit quod Dominus illis, qui ad dexteram futuri sunt, se

¹ Matth. xxv, 41. — ² Ibid. 34.

(1) Hæc vox deest in cod. xxxviii; cod. xl habet *dilectissimi*, loco vocis *charissimi*. — (2) Cod. xxvi *ad patrandum*; ambo alii cod. *ad parandum*.

SERMO X, DE VERBIS EVANGELII SEC. MATTHÆUM. 51
dicturum esse promisit: « Venite, inquit, benedicti (1), » percipite regnum, quia esurivi, et dedistis mihi manducare; sitivi, et dedistis mihi bibere¹, » et cætera quæ sequuntur. His vero qui ad sinistram erunt dicturus erit: « Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, » qui paratus est diabolo et angelis ejus. Esurivi enim et » non dedistis mihi manducare; sitivi, et non dedistis » mihi bibere². » Attendite ergo, fratres dilectissimi, et videte quia non dixit: Discedite a me, maledicti, quia furtum fecistis, quia falsum testimonium dixistis, quia homicidium aut adulterium commisistis; non hoc dixit, sed ait, quia « Esurivi, et non dedistis mihi manducare. » Non dixit: Discedite a me, quia res alienas tulistis, sed quia de substantia vestra pauperibus non dedistis; non quia mala opera fecistis, sed quia bona (2) facere nolulistis. Ac sic et illos qui ad dexteram futuri sunt sola misericordia liberavit (3), et illos qui ad sinistram sola avaritia condemnavit. Non enim dixit ad dexteram positus: Venite, benedicti, percipite regnum, quia peccatores non fuistis, sed quia peccata vestra eleemosynis redemistis. Sicut et illis ad sinistram non dixit: Discedite a me, maledicti (4), quia peccastis, sed quia peccata vestra eleemosynis redimere nolulistis. Sine peccato nullus hominum esse potest, sed tamen peccata sua redimere eleemosynis omnis homo, auxiliante Domino, potest. In ista enim sententia Domini, qua dixit, quia (5) illi qui esurientem non paverunt (6), mittentur in ignem æternum, possumus evidenter agnoscere, fratres, quali tormento, vel quali pœna dam-

¹ Matth. xxv, 35. — ² Ibid. 41, 42.

(1) Ita cod. xl; hæc vox deest in aliis cod. — (2) Cod. xl addit *opera*. — (3) Id. *liberabit. Condemnabit*. — (4) Ita cod. xl, quæ vox desideratur in aliis cod. — (5) Cod. xl *quod*. — (6) Sic cod. xl; cod. xxxvi *paverit*: deinde cod. xl *mittuntur*, et ostendere pro *agnoscere*.

nandi sunt, qui mala faciunt, quando illi in ignem æternum mittuntur qui bona non faciunt. Si enim cum diabolo condemnatur, qui pauperibus non dedit panem suum, putas, ubi damnandus est ille (1) qui tulit alienum? Si in ignem mittetur qui nudum non vestivit, putas, ubi mittendus est ille qui expoliavit? Si in ignem æternum damnatur qui peregrinum non excepit in domum suam (2), putas, ubi damnandus est qui tulit domum alienam?

II. Hæc ergo cogitantes fideliter, fratres charissimi (3), quantum possumus, bona opera facere studeamus, et secundum vires nostras de paupertate nostra peregrinis et pauperibus erogemus, ut et peccata quæ fecimus redimamus, et de ipsis bonis operibus æterna nobis præmia præparemus. Audiamus Dominum dicentem: « Beati » misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur⁴. » Audistis enim veram Domini nostri (4) sententiam, per quam nobis regna cælorum promittit, si (5) elemosynas facimus, si esurientes pascimus, si sitientes potamus, nudos secundum vires nostras vestimus, peregrinos excipimus; hæc omnia, si fideliter agimus, securi ante tribunal æterni iudicis (6) veniemus, et tunc « In » memoria æterna justi erimus, et ab auditu (7) malo » non timebimus². » Quid est auditus malus (8)? Ille, quem a nobis Dominus dignetur avertere. Hic erit auditus malus, quem ad sinistram positi audituri sunt impii: « Discedite a me, maledicti, in ignem æternum³. » Tenete ergo vos ad eleemosynam vel misericordiam, quia « Eleemosyna a morte liberat, et operarium suum non per-

¹ Matth. v, 7. — ² Psal. cxi, 7. — ³ Matth. xxv, 41.

(1) Hæc vox deest in cod. xl. — (2) Cod. xxxviii in domo sua. — (3) Cod. xl dilectissimi. — (4) Vox nostri deest in cod. xxxviii. — (5) Id. cod. sed si. — (6) Cod. xl loco æterni iudicis habet Christi. — (7) Id. xxxvi male audito. — (8) Omnes codd. male auditum malum? illud quod. hoc erit auditum malum quod, etc.

» mittit ire in tenebras¹. » Unusquisque ergo pro viribus suis, quantum prævalet, porrigat pauperi manum suam. Qui habet aurum, det aurum; qui habet argentum, argentum tribuat; qui vero non habet pecuniam, cum bono animo porrigat peregrino buccellam. Et (1) si non habet integram, ex eo quod habet frangat, et tribuat. Talem enim Dominus per Prophetam dignatus est pauperibus consolationem vel securitatem impendere, ut non diceret: Da esurienti totum panem tuum; sed: « Frange » esurienti panem tuum²; » ut si non habes integram, vel particulam aliquam largiaris. Et ut scias quidquid bono animo obtuleris quia sit acceptabile Deo, audi Dominum in Evangelio de vidua illa quæ duos nummos obtulit: « Amen dico vobis quia vidua hæc plus omnibus » misit, qui miserunt in gazophylacium (2), quia reliqui » qui divites erant ex eo quod illis abundabat, dederunt » aliquid; illa vero totum quod habuit obtulit³; » et ideo meruit, ut illam Dominus ore proprio collaudaret.

III. Faciat ergo unusquisque, quod prævalet, et excepto victu rationabili, et vestitu simplici, quidquid illi superferuit lætus et hilaris det; quia dat parum, et accipit multum; porrigit nummum et comparat regnum; tribuit parvam pecuniam, et accipit vitam æternam; dat temporalia, et meretur (3) æterna; porrigit caduca, et accipit sine fine mansura (4). Ecce pro qua re hilares (5) et bono animo dare debemus. Si tibi homo fidelis diceret: Da mihi unum nummum æreum, et reddo tibi

¹ Tob. iv, 11. — ² Isaï. lviii, 7. — ³ Marc. xii, 43, 44.

(1) Cod. xl ut et si. — (2) Ita cod. xl, cui fere concordat cod. xxxviii: Vidua hæc duos nummos obtulit, magis omnibus misit, qui miserunt in gazophylacium. Hæc ultima verba desunt in cod. xxxvi, qui iterat plus omnibus misit, magis omnibus misit. — (3) Cod. xxxvi male meretur. — (4) Ita cod. xl; cod. xxxvi male mensura. — (5) Cod. xl hilari.

solidos aureos centum, numquid non cum gaudio dares unum, ut (1) acciperes centum (2)? Quanto magis quia tibi dicit Deus cœli et terræ: « Qui pauperi tribuit (3), » Deo foenerat¹; » et in Psalmo: « Jucundus homo qui » miseretur et (4) commodat²; » debes commodare Deo in terra, quod multipliciter accipias in vita æterna; ut cum in conspectu Angelorum ante tribunal æterni judicis veneris (5), segura et libera conscientia dicere possis: Da, Domine, quia dedi; miserere, quia misericordiam feci. Ego implevi, quod jussisti: tu redde, quod promisisti. Iterum atque iterum admonéo, fratres, ut semper istam evangelicam lectionem memoriter teneatis, et totis viribus cum Dei adjutorio laboretis, ut æternum ignem possitis evadere, et ad cœlorum regna feliciter pervenire; præstante Domino nostro Jesu Christo, cui est honor, et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XI.

De Filio Prodigio, Luc. xv, 11 et seqq.

Sermo qui sequitur et eductus est e Cod. Cass. cxii, fol. 65, nomen, et stylum, et sententias sancti Augustini ita præ se fert, ut ejus auctor nulla ratione negari possit, præcipue si attendas ad quæstionum Evangeliorum lib.

¹ Prov. xix, 17. — ² Psal. cxi, 5.

⁽¹⁾ Ita cod. xl; cod. xxxvi et. — ⁽²⁾ Vide August. Serm. lxxxvi, n. 5. — ⁽³⁾ Ita cod. xl; cod. xxxvi tribuat. — ⁽⁴⁾ Cod. xl et tribuit. — ⁽⁵⁾ Ita cod. xl; cod. xxxvi ante tribunal judicis venire merueris.

II, num. xxxiii, ubi idem argumentum eodem ingenio, sed non iisdem verbis tractatur. Ponatur ergo post sermonem Maurinensem cxii.

SYNOPSIS.

I. Exordium ex antea promissis. II. Filii prodigi errores. III. Ejusdem miseria. IV. Redit ad cor suum. V. Redit et ad patrem qui eum videt de longinquo. VI. A patre suscipitur, qui et cadit super collum ejus. VII. Redduntur ei, patre jubente, stola prima, annulus, calceamenta servorum ministerio, occiditurque vitulus saginatus. VIII. Irascens frater major, imago Judæorum. IX. Symphonia et chorus, figura unitatis. X. Ad vocem servorum frater major intrare recusat. XI. Venit pater invitans ad ingressum. XII. Fratris majoris querelæ, qui semper fidelis, nec hædum accepit. XIII. Patris mitis responsio, omnia sua ejus esse declarantis; quo sensu? XIV. Conclusio.

I. In rebus jam pertractatis immorari nos non oportet, sed sicut in eis non oportet immorari, sic eas oportet commemorari. Meminit vestra prudentia superiore Dominico die de duobus filiis, qui et hodierno ex Evangelio recitati sunt disserendum nos suscepisse sermonem, qui non potuit ad finem usque perducí. Sed Dominus Deus noster post illam tribulationem, voluit nos et hodie loqui vobiscum. Reddendum est debitum sermonis, semper tenendum est debitum dilectionis. Aderit Dominus ut humilitas nostra sufficiat expectationi vestræ.

II. Homo habens duos filios¹, Deus est habens duos populos: major filius, populus est Judæorum; minor, populus gentium. Substantia a Patre accepta, mens, intellectus, memoria, ingenium, et quidquid nobis Deus ad

¹ Luc. xv, 11, et seqq.